

RAD DRUŠTVA U 1994. i 1995. GODINI

PREDAVANJA

Nastavljajući s ovim oblikom djelatnosti, Društvo je za građane Splita priredilo niz zanimljivih predavanja, koja su uglavnom održavana u dvorani Muzejskog prostora; jedno je održano u Pinakoteci Samostana Gospe od Zdravlja, a jedno u konkatedrali sv. Petra u Splitu.

15. veljače 1994. prof. dr. Duško Kečkemet: Robert Adam u Splitu 1757. g. (u povodu 200. obljetnice smrti)
28. veljače 1994. mr. Franko Oreb: Korčulansko pjevačko društvo Sveta Cecilija u narodnom preporodu (predavanje uz sudjelovanje dr. Petra Zdravka Blajića; prof. Ivane Oreb, glasovir, i prof. Josipa Biskupovića, saksofon, koji su izvodili glazbene točke iz preporodnog vremena)
17. svibnja 1994. mr. Franko Oreb: Vid Vuletić Vukasović - pjesnik, povjesnik, muzealni povjerenik (u povodu 150. obljetnice rođenja i 60. obljetnice smrti)
24. svibnja 1994. prof. Benedikta Zelić-Bučan: Hrvatska ćirilska pismenost - bosančica (ponovljeno predavanje)
14. lipnja 1994. dr. Stanko Piplović: Zapažanje o Dioklecijanovoj palači
25. listopada 1994. prof. Deša Diana: Riznica prvostolnice sv. Duje
8. studenoga 1994. prof. Milan Ivanišević: Značenje XIII. kongresa starokršćanske arheologije
22. studenoga 1994. o. Zlatko Šafarić: Dolazak kapucina u Split
6. prosinca 1994. dr. Stanko Piplović: Kliška tvrđava između prošlosti i budućnosti
20. prosinca 1994. prof. Frane Baras: Kužne pošasti u starome Splitu
17. siječnja 1995. dr. Ivo Babić: Unutrašnja strana lunete portala trogirске katedrale
31. siječnja 1995. dr. Antun Cvitanić: Crstice iz pravnog života srednjovjekovnog Splita
14. veljače 1995. Bosiljka Bezić, dipl. ing. arh.: Predromanička crkva sv. Ivana u Podacima iznad Zaostroga
14. ožujka 1995. prof. Ante Milošević: Steći i Vlasi
28. ožujka 1995. dr. Radoslav Tomić: Slikarstvo u Trogiru od XVI. do XIX. stoljeća
4. travnja 1995. prof. Perislav Petrić: Postanak Splita i starih splitskih predgrada (predavanje za Savez slijepih u Splitu)
11. travnja 1995. prof. Dubravka Dujmović: Sveučilišna knjižnica u Splitu
2. svibnja 1995. Slavko Muljačić, dipl. ing. arh.: O fontanama u nekim europskim gradovima (I. dio)
16. svibnja 1995. Slavko Muljačić, dipl. ing. arh.: O fontanama u nekim europskim gradovima (II. dio)
- Lipanj 1995. prof. Perislav Petrić: Šetnja starim Splitom (predavanja za štíćenike Mirovnog doma Lovret i Doma umirovljenika Zenta u Splitu)
19. rujna 1995. prof. Perislav Petrić: Marjanske crkvice (uz dijapozitive koje je priredio Karlo Grenc)
10. listopada 1995. prof. Tonči Burić: Sveti Juraj od Putalja - rezultati istraživanja
17. listopada 1995. prof. Davor Gaurina: Ostaci Zavičajnog muzeja drniške krajine
31. listopada 1995. dr. Antun Cvitanić: Crstice iz pravnog života staroga Splita

7. studenoga 1995. prof. Perislav Petrić: Marjanske crkvice (ponovljeno predavanje uz dijapozitive koje je priredio Karlo Grenc)
 21. studenoga 1995. dr. Stanko Piplović: Vraćanje dostojanstva Sustipanu
 5. prosinca 1995. prof. Perislav Petrić: Božićni blagdani u starome Splitu
 19. prosinca 1995. dr. Anatolij Kudrjavcev: Veli varoš

IZLETI

23. travnja 1994. Zmajeva špilja kraj Bola na Braču
 stručni vodič: prof. Perislav Petrić
 21. svibnja 1994. Međugorje
 stručni vodič: fra Mario Jurišić
 15. listopada 1994. Gandalj, Lokva Rogoznica, Mimice, Slime
 stručni vodiči: Mladenka Knežević, fra Jozo Čorić
 12. studenoga 1994. Sinj, Trilj, Bisko
 stručni vodič: Bosiljka Bezić, dipl. ing. arh.
 26. studenoga 1994. Solin (Manastirine, Šuplja crkva, Gospe od Otoka - u povodu proslave 100. obljetnice I. kongresa starokršćanske arheologije)
 stručni vodič: Bosiljka Bezić, dipl. ing. arh.
 1. travnja 1995. Šibenik
 stručni vodič: Ivo Pedišić
 20. svibnja 1995. Zaostrog, Makarska, Vepric
 stručni vodič: fra Mario Jurišić
 10. lipnja 1995. Supetar, Škrip
 stručni vodič: Bosiljka Bezić, dipl. ing. arh.
 23. rujna 1995. Klis, špilja Vranjača
 stručni vodič: Valter Firić, prof.
 14. listopada 1995. Knin, Drniš
 stručni vodič: Bosiljka Bezić, dipl. ing. arh.
 4. studenoga 1995. Gandalj, Gata
 stručni vodiči: Desa Srdarević, dr. Petar Zdravko Blajić, Mladenka Knežević

IZDAVAČKA DJELATNOST

Dana 27. veljače 1995. u Palači Milesi u Splitu dr. Ivo Babić predstavio je novi dvobroj (24-25) časopisa Kulturna baština. Zadržavši svoj već dobro poznati znanstveno-popularni karakter, ovaj broj Kulturne baštine u prvom planu objavljuje članke u povodu XIII. međunarodnog kongresa starokršćanske arheologije održanog u rujnu 1994. u Splitu. Rubrike Iz kulturne baštine, Svjedočanstva o Splitu, Portreti i Osvrti donose članke o manje poznatim detaljima splitske povijesne i kulturne baštine, te umjetnicima i znanstvenicima koji su svojim radom u našem stoljeću i u prošlim razdobljima bili povezani sa Splitom.

U sklopu manifestacije Marulićevi dani 94 dr. Stanko Piplović predstavio je u Galeriji umjetnina zbornik radova "100 godina Obrtničke škole u Splitu". Iz pera dvanaestero autora prikazana je povijest splitske Obrtničke škole, koja je i te kako pridonijela razvoju obrtništva i umjetničkog stvaralaštva ne samo u Splitu nego i šire.

MARULIĆEVI DANI

I u ovom izvještajnom razdoblju Društvo je aktivno sudjelovalo u tradicionalnoj manifestaciji Marulićevi dani. Dana 18. travnja 1994. u crkvi sv. Frane na Obali Društvo je upriličilo in-

strumentalni koncert u povodu 350. obljetnice smrti Tomasa Cecchinija i 250. obljetnice rođenja Julija Bajamontija. Izvođači su bili poznati umjetnici: Josip Biskupović (saksofon), Ivan Borčić (klarinet) i č.s. Mirta Škopljanac-Maćina (orgulje).

Društvo nije propustilo postaviti vijenac na grob Marka Marulića u crkvi sv. Frane, 21. travnja 1994. i 1995., ostajući tako vjerno svojoj dvadesetogodišnjoj tradiciji obilježavanja spomena na oca hrvatske književnosti. Prigodnu riječ održao je predsjednik Društva, prof. Ante Sapunar. Od 28. travnja do 14. svibnja 1994. u Galeriji umjetnina u Splitu u organizaciji Galerije umjetnina i Društva priređena je izložba pod nazivom Škola lijepih vještina, koju je otvorio prof. Milan Ivanišević. Tom prigodom izložene su slike i skulpture umjetnika koji su kao bivši učenici ili kao profesori obilježili djelovanje Obrtničke škole u Splitu, a za tu prigodu Društvo je tiskalo i katalog.

Istoga dana javnosti je predstavljen već spomenuti zbornik radova "100 godina Obrtničke škole u Splitu".

DAN DRUŠTVA

Premda je Društvo 22. travnja odredilo kao svoj dan (u spomen na isti dan kad je Marko Marulić dovršio "Juditu"), zbog mnoštva događanja u sklopu manifestacije Marulićevi dani, Dan Društva proslavljen je istim povodom kasnije. Tako je Društvo 27. lipnja 1994. priredilo svečanu akademiju u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu. Nakon pozdravne riječi prof. Ante Sapunara, pročitan je Hommage uz 60. obljetnicu smrti arheologa i povjesničara don Frane Bulića, koji je pripremio prof. dr. Nenad Cambi. Uslijedile su glazbeno-umjetničke točke koje su izveli priznati umjetnici: Maria Boga-Verdes, Ivica Čikeš i Spiro Božan uz klavirsku pratnju prof. Vere Pavašović, plesni teatar Muzičke omladine Splita, kape Šufit i Reful, te mješoviti zbor Splitskoga akademskoga društva Ivan Lukačić.

SPOMEN-OBILJEŽJA

Nastavljajući s obilježavanjem spomena na značajne osobe i događaje iz povijesti našeg grada i naroda, Društvo je postavilo tri spomen-ploče.

Jedna od njih postavljena je na južnom zidu nekadašnjega ženskog benediktinskog samostana sv. Marije de Taurello (utemeljenog u 13. stoljeću) i starohrvatske crkve svete Marije iz 11. stoljeća u ulici Kraj sv. Marije na Obrovu u Splitu.

Druga ploča postavljena je na Obrtničkoj školi u Nodilovoj ulici u povodu obilježavanja 100. obljetnice održavanja I. međunarodnog kongresa starokršćanske arheologije u Splitu od 20. do 22. kolovoza 1894., zahvaljujući zalaganju don Frane Bulića.

Treća ploča postavljena je u spomen na hrvatskoga političara dr. Antu Trumbića, i to na kuću u kojoj se rodio u Radunici br. 2 u Splitu.

GRADITELJSKO NASLIJEĐE

Dana 20. siječnja 1995. u dvorani Samostana Gospe od Zdravlja Društvo je priredilo tribinu s temom "Uređenje Trga Gaje Bulata". Voditelj tribine bio je dr. Stanko Piplović, a sudjelovali su istaknuti splitski arhitekti Zdeslav Perković, Darovan Tušek, Mario Kezić, Mićo Gamulin i Radoslav Bužančić. Povod tribini bila je namjera Gradskog poglavarstva o raspisivanju javnog natječaja za arhitektonsko-urbanističko rješenje Trga. U konstruktivnoj raspravi izneseni su različiti stavovi kako riješiti problem očuvanja ili rušenja kuće Jelaska, problem kolnog prometa i uređenja dijela porušenog bastiona Priuli, a mi se nadamo da će ova tribina pridonijeti konačnom i uspješnom uređenju jednoga od najfrekventnijih trgova u Splitu.

U suorganizaciji s izdavačkom kućom Logos iz Splita, koja je tom prilikom predstavila knjigu dr. Duška Kečkemeta "Splitske fontane", Društvo je 28. veljače 1995. u kavani Bellevue

priredilo okrugli stol o staroj splitskoj fontani na Rivi. Voditelj je bio dr. Stanko Piplović, a sudjelovali su dr. Duško Kečkemet, dr. Tomislav Marasović, prof. Josip Grčić-Filipović, dipl. ing. arh. Slavko Muljačić, prof. Ante Sapunar i brojni građani. Razgovaralo se o tome da li obnoviti staru fontanu ili napraviti novu. S obzirom da je fontana bila značajno ostvarenje svojega vremena i da postoji dokumentacija, prevladalo je mišljenje da se obnovi fontana u onakvom obliku u kakvom je bila.

Dana 17. ožujka 1995. Društvo je uz Poglavarstvo grada, Turističku zajednicu Splita i Gradski kotar Grad priredilo skup građana sa svrhom izjašnjavanja građana o povratku fontane, a uvodne napomene na ovom skupu dali su dr. Duško Kečkemet, dr. Stanko Piplović i mr. Nikola Grabić.

Budući da je djelatnost Društva najvećim dijelom vezana uz Split, ono je Odlukom Gradskog poglavarstva od 28. ožujka 1995. dobilo svoje mjesto u Vijeću povijesne jezgre grada Splita posredstvom svojega predstavnika dr. Stanka Piplovića. Isto tako, predsjednik Društva, prof. Ante Sapunar, izabran je za člana Odbora za pučko naslijeđe u okviru projekta Split 1700.

Dana 1. lipnja 1995. članovi Predsjedništva Društva obišli su najnovija iskapanja u jugoistočnom dijelu Dioklecijanove palače, gdje su se, uz stručno vođenje dr. Jerka Marasovića, upoznali s novim radovima i otkrićima u ovome dijelu Palače.

U lipnju 1995. Društvo je pokrenulo akciju za obnavljanje ferala pred reljefom Gospe od Mira ili Gospe o' Poroda na Pisturi, koji je više od pola stoljeća izvan upotrebe. Time bi se sačuvalo dio tradicije splitskoga puka, osobito kod Splicićanki, koje su se Gospi utjecale za dobar i zdrav porod, pa su donosile ulje za lumin pred Gospinim likom.

Dana 6. srpnja 1995. Društvo se svojim konkretnim prijedlozima obratilo Upravnom odjelu za urbanizam i ekologiju Gradskoga poglavarstva u povodu izrade Programa javnog natječaja za idejno-urbanističko rješenje spomen-groblja Sustipan u Splitu. Od predloženog kao najvažnije izdvaja se: čitav prostor treba urediti kao spomen-groblje (ne kao park), ograditi groblje kamenim zidom i ostaviti u funkciji samo glavni ulaz, sačuvati izvorni klasicistički pravokutni raster staza i polja, djelomično rekonstruirati srednjovjekovnu baziliku da bi se u njoj mogle održavati vjerske i druge primjerene manifestacije, postaviti spomen-ploču, urediti lapidarij, izgraditi zajedničku grobnicu u koju bi se sahranjivale kosti pokojnika koje su već pronađene ili koje budu pronađene u tijeku daljnjih radova, itd.

OSTALE AKTIVNOSTI

Društvo je posredstvom svojega predstavnika, prof. Ante Sapunara, uz nekoliko istaknutijih ustanova (Ogranak Matice hrvatske, Književni krug, Nadbiskupijski ordinarijat, Narodno sveučilište, Muzej grada, Društvo književnika, Sveučilište, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture i Zavod za zaštitu spomenika kulture) podržalo inicijativu da se u Splitu, rodnom gradu velikoga hrvatskog književnika Marka Marulića, osnuje Marulićev dom. Bila bi to institucija koja bi proučavala Marulićev opus objedinjavanjem svih istraživanja, skupova i aktivnosti. Inicijativu za ovu hvalevrijednu akciju dao je 1990. istaknuti hrvatski marulolog prof. dr. Mirko Tomasović.

Dana 1. kolovoza 1994. na poticaj Poglavarstva Splita i Društva održan je sastanak petnaestak ustanova kulture iz Splita koje su pokušale konkretizirati prijedloge oko osnivanja Marulićeva doma u Splitu. Osnovni problem bio je prostor u koji bi ova reprezentativna ustanova trebala biti smještena. Najpogodnijom, gotovo idealnom, s obzirom na položaj, ocijenjena je klasicistička zgrada kraj Srebrenih vrata, ali je ona već bila dana na korištenje drugim korisnicima. Dok se ne nađe konačan pogodni prostor u staroj gradskoj jezgri, predlagalo se da Dom privremeno bude smješten u bivšoj vojarni na Gripama. Konačno je Gradsko poglavarstvo 7. veljače 1995. donijelo odluku o osnivanju Zavoda (Marulićeva doma) koji će sustavno proučavati život i djelo Marka Marulića i hrvatsku književnost njegova doba. Predviđeno je da bi trojica stručnjaka radila na ovom značajnom poslu. Pitanje odgovarajućega smještaja Zavoda ostalo je otvoreno, a kao privremeno rješenje prihvaćeno je ono da se Zavod smjesti u Književnom krugu u Splitu.

Cijeneći dvadesetogodišnji neumorni rad prof. dr. Mirka Tomasovića u proučavanju djela Marka Marulića, Društvo je u prosincu 1995. uputilo prijedlog Odsjeku za imenovanja i odlikovanja Republike Hrvatske da se ovom istaknutom poznavatelju Marulićeva opusa dodijeli odličje Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

Društvo u svom radu ne zanemaruje ni glazbenu baštinu. Stoga je 28. ožujka 1994. i 10. travnja 1995., u suradnji s konkatedralom sv. Petra, upriličilo tradicionalni koncert crkvenih pučkih napjeva iz vremena korizme i Velikog tjedna. Uvodnu riječ je održao dr. Petar Zdravko Blajić, koji je i vodio program, a sudjelovali su pučki pjevači iz Solina, Vranjica, Kaštel Sućurca, Kaštel Kambelovca, Kamena, Stobreča, Podstrane, Tugara, Srinjina, Kostanja, Sitna Donjega, Jesenica, Zagvozda, Komina, te Vokalisti Salone.

U veljači 1994. Društvo je Komisiji za dodjelu javnih priznanja Gradskog poglavarstva predložilo da se znanstveniku, bivšem ravnatelju Muzeja grada Splita i Galerije Meštrović i profesoru Filozofskoga fakulteta u Splitu u mirovini - dr. Dušku Kečkemetu dodijeli Nagrada grada Splita u povodu 70. obljetnice života i 50. obljetnice javnog djelovanja. Budući da Komisija ovaj prijedlog nije prihvatila, Društvo je od 24. do 28. svibnja 1994. u Palači Milesi priredilo izložbu literarnih, stručnih i znanstvenih radova dr. Duška Kečkemeta. Prilikom otvaranja izložbe u ime Društva uvodnu riječ je dao prof. Ante Sapunar, a o radu dr. Kečkemeta govorio je dr. Ivo Babić.

Dana 17. studenoga 1994. prof. Ante Sapunar je, kao predstavnik Društva sudjelovao u emisiji HTV 3 "Plava crta juga". Gosti emisije bili su i predstavnici Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Splita i Zavičajnog muzeja Kaštela. Tema emisije je bilo stanje kulturne baštine Splita i šire okolice, te planovi za njezino očuvanje.

Želeći sačuvati nazive splitskih predjela u što točnijem obliku, Društvo se 13. veljače 1995. obratilo komunalnom poduzeću Promet iz Splita, upozoravajući na pogrešan naziv gradskog predjela Kocunar koji je na njihovu autobusu br. 9 pogrešno napisan kao Kacunar.

Dana 28. listopada 1995. Društvo je u kinu Zlatna vrata prikazalo videozapis o samostanu i crkvi sv. Frane na Obali, koji je 1983. snimio Karlo Grenc. Videozapis je prikazan u povodu održavanja znanstvenog skupa "Bernardin Splitski i samostan sv. Frane u Splitu", a uz komentar o. Nikole Mate Rošićića prikazani su vrijedni rukopisi, knjige i ostali materijali koji se čuvaju u samostanu, kao i neodgovarajući uvjeti u kojima je samostan tada radio.

Dajana Šaškor